

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

**Μήνυμα του Υπουργού Παιδείας, Πολιτισμού Αθλητισμού και Νεολαίας
κ. Πρόδρομου Προδρόμου
για την επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940**

Φίλοι εκπαιδευτικοί,
αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες,

Γιορτάζουμε σήμερα, μαζί με όλο τον υπόλοιπο Ελληνισμό, την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940, την επέτειο του θρυλικού «Όχι». Ένα δυνατό ΟΧΙ, που έγινε πράξη στις παγωμένες βουνοκορφές του Αλβανικού Μετώπου και της Πίνδου από τον Έλληνα στρατιώτη, που πολεμούσε ηρωικά και με αυταπάρνηση. Αλλά και από την ηπειρώτισσα γυναίκα, που αψηφώντας τους κινδύνους και τις κακουχίες συμπαραστάθηκε ηθικά και συνέβαλε καθοριστικά στον ανεφοδιασμό του ελληνικού στρατού, όπως και από όλους τους Έλληνες που συμπαραστάθηκαν τότε με πολλούς τρόπους στον δίκαιο αγώνα της εθνικής ελευθερίας.

Πριν από ακριβώς ογδόντα χρόνια, αυτή τη μέρα, γράφτηκαν κορυφαίες στιγμές της σύγχρονης ελληνικής και της παγκόσμιας Ιστορίας. Σύσσωμο το ελληνικό έθνος κινητοποιήθηκε και συνενώθηκε πίσω από το περήφανο «Όχι» που πρόταξε η πολιτική ηγεσία στο τελεσίγραφο με το οποίο η ιταλική κυβέρνηση αξίωσε να υποτάξει και να κατακτήσει την Ελλάδα. Αυτή η απάντηση στον ξένο κατακτητή ήταν ανάλογη του αρχαιοελληνικού «Μολών λαβέ».

Απέναντι στις πάνοπλες ιταλικές στρατιές κινητοποιήθηκε τότε ενωμένο το ελληνικό έθνος. Διαδραματίστηκαν σε όλη την Ελλάδα συγκινητικές σκηνές πατριωτικής αυταπάρνησης και αφοσίωσης στην άμυνα της πατρίδας και των αξιών της ελευθερίας

και της δημοκρατίας. Ολόκληρο το έθνος σηκώθηκε στο πόδι για να συνεισφέρει με κάθε τρόπο στον αγώνα. Έτσι γράφτηκε ένα έπος νικηφόρου αντίστασης πάνω στα βουνά της Πίνδου, στην Κορυτσά, στους Άγιους Σαράντα, στο Αργυρόκαστρο, στη Χειμάρρα και στην Κλεισούρα. Μετά από κάθε σπουδαία νίκη, οι καμπάνες κτυπούν χαρμόсуна και αναπτερώνουν το ηθικό του απλού λαού και την αυτοπεποίθηση του στρατού, που μάχεται ακάθεκτος, με εύψυχο θάρρος και απόλυτη πίστη στα μεγάλα ιδανικά. Η εμφάνιση του ένστολου στρατιώτη στους δρόμους προκαλούσε επευφημίες και χειροκροτήματα. Η απάντηση της Ελλάδας προς τους Ιταλούς σήμανε την καθοριστική εμπλοκή της στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και απέδειξε περίτρανα την πίστη και την αφοσίωση του ελληνικού λαού στις αξίες της ελευθερίας και της δημοκρατίας.

Η Ελλάδα αναδείχτηκε τότε σε μια από τις χώρες που υπερασπίστηκαν θαρραλέα και αποτελεσματικά τις αξίες και τις αρχές του ευρωπαϊκού και οικουμενικού πολιτισμού απέναντι στη λαίλαπα των ολοκληρωτικών καθεστώτων που επιχείρησαν να καθυποτάξουν τον κόσμο. Υπήρξε μάλιστα καθοριστική η ελληνική αντίσταση για τη συνολική έκβαση του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Έτσι ο Άγγλος Υπουργός Εξωτερικών, Άντονι Ήντεν, σχολίαζε τη συνεισφορά της Ελλάδας ως εξής: «Αν το μεσογειακό σχέδιο του Χίτλερ, που απέτυχε χάρις στη νικηφόρα αντίσταση της Ελλάδας, επιτύγχανε, η επίθεση της Γερμανίας εναντίον της Ρωσίας θα είχε εντελώς διαφορετικά αποτελέσματα. Οι ήρωες, που έχουν βάψει με το αίμα τους την ιερή γη της Βορείου Ηπείρου, οι μαχηταί της Πίνδου κι οι άλλοι, θα 'ναι οδηγοί μαζί με τους Μαραθωνομάχους και θα φωτίζουν μέσα στους αιώνες την Οικουμένη».

Στο ελληνικό θαύμα του 1940 είχε όμως τη δική της συνεισφορά και η ιδιαίτερη πατρίδα μας, η Κύπρος. Μόλις έγινε γνωστή η άρνηση της Ελλάδας να παραδώσει στη φασιστική Ιταλία γην και ύδωρ, οι Έλληνες της Κύπρου, ξεχύθηκαν στους δρόμους με τις γαλανόλευκες, ψάλλοντας τον εθνικό μας ύμνο. Ο χώρος της Αρχιεπισκοπής κατακλύστηκε από την κυπριακή νεολαία, που αυθόρμητα δήλωνε την πρόθεσή της να καταταγεί εθελοντικά στον ελληνικό στρατό. Κάπου 650 Κύπριοι άφησαν την τελευταία τους πνοή στα πεδία των μαχών, αγωνιζόμενοι για την ελευθερία και την αξιοπρέπεια του ανθρώπου, επιβεβαιώνοντας παράλληλα τους στενούς και αδελφικούς δεσμούς, που διαχρονικά μας ενώνουν με τον μητροπολιτικό Ελληνισμό. Ενώ χιλιάδες άλλοι Έλληνες Κύπριοι επιστρατεύτηκαν τον καιρό εκείνο και πολέμησαν το ναζισμό και το φασισμό, μέσα από τις βρετανικές δυνάμεις.

Η εθνική επέτειος της 28ης Οκτωβρίου 1940 αποτελεί για κάθε Έλληνα γιορτή υπερηφάνειας και πίστης προς την ελευθερία. Η ιστορική αξία της 28ης Οκτωβρίου 1940 έγκειται στο γεγονός ότι το απερίφραστο ελληνικό «ΟΧΙ» δεν ήταν συμπτωματική και τυχαία απάντηση. Αλλά ήταν συνειδητή έκφραση μιας μεγάλης απόφασης για την υπεράσπιση της ελευθερίας, αλλά και των οικουμενικών αξιών του εθνικού, αλλά και του ευρύτερου ευρωπαϊκού και πανανθρώπινου πολιτισμού. Οι Έλληνες τότε μαζί με την πατρίδα και την εθνική ελευθερία, υπερασπίστηκαν τις αρχές και αξίες της δημοκρατίας, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως τις κληρονομήσαμε μέσα από την μακρά ιστορία και τον πολιτισμό μας.

Αγαπητοί μαθητές και μαθήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες,

Οι σελίδες που έγραψαν οι Έλληνες, αρχικά στα χιονισμένα βουνά της Ηπείρου και αργότερα στη σκοτεινή Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης και στα μέτωπα της Μέσης Ανατολής κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ας είναι φωτεινά παραδείγματα για μας σήμερα. Η ηθική διάσταση του Έπους του '40 αποτελεί μάθημα ζωντανής Ιστορίας. Όπως γράφει ο Άγγελος Σικελιανός: **«Από τα χαράματα των 28 του Οχτώβρη του 1940 οι ηθικοί ορίζοντες της Ιστορίας επλατύνανε απροσμέτρητα. Επλατύνανε για το άτομο, για την Ελλάδα, για ολόκληρη την ανθρωπότητα.»**

Πρόδρομος Προδρόμου

Υπουργός Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας

Οκτώβριος 2020